вміння й навички мають бути опорою, яка дасть учням змогу реалізувати себе в житті, стати носіями культури свого народу, ініціаторами відновлення й збереження найкращих культурних традицій свого народу» [1]. Сучасне навчання є компетентнісним, а отже, орієнтованим не на засвоєння певного обсягу знань, а насамперед на пізнання життєвих реалій, у яких здобуті учнями знання мають.

Ключові слова: навчання української мови, компетентнісний підхід.

Список використаних джерел

1. Українська мова. 10-11 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Рівень стандарту. URL: https://osvita.ua/school/program/program-10-11/58800/.
2. Химинець В. Компетентнісний підхід до професійного розвитку вчителя [Електронний ресурс] URL: http://zakinppo.org.ua/2010-01-18-13-44-15/233-2010-08-25-07-10-49.

ОЦІНЮВАННЯ КОМПЕТЕННОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ: КОРОТКИЙ ОГЛЯД СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ТЕНДЕНЦІЙ

Гривко Антоніна
канд. пед. наук, ст. наук. співробітник
Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна

Важливим аспектом у процесі реалізації компетентнісно орієнтованого навчання здобувачів загальної середньої освіти є застосування валідних методів оцінювання сформованих в них компетентностей. Аналіз сучасних педагогічних досліджень дає змогу виокремити основні тенденції в розвитку теретико-методичних положень щодо оцінювання учнівських компетентностей.

1. Однією зі світових освітніх тенденцій, підпорядкованих концептуальним ідеям компетентнісного підходу до навчання й спрямованих на розв’язання проблеми його оцінювання з метою підвищення якості освіти, є теоретико-практичне обґрунтування доцільності застосування в навчальному процесі (поряд із традиційними формами контролю) стратегій формувального оцінювання, що

передбачає визначення завдань, методів і засобів для збору інформації щодо перебігу формування та прогнозування подальшого розвитку в учнів компетентностей. Оскільки компетентність є багатоскладовою структурою, що містить когнітивний, мотиваційно-ціннісний, поведінковий компоненти, які перебувають у постійному розвитку, то визначення рівнів володіння нею з метою розвитку всіх її складників і коригування навчальної діяльності учнів відповідно до їхніх потреб корелює з основними засадами формувального оцінювання. Дослідження, проведене в Португалії Л. Сантос та Х. Пінто [4], показало, що в умовах формувального оцінювання здобувачі освіти різного віку, починаючи з 5 – 8 років, здатні осмислювати свої дії та приймати рішення щодо своїх подальших дій. Регулярний аналіз і відстеження динаміки навчальних досягнень учнів, за висновками вчених, дає змогу підвищити рівень освітніх результатів. Своїм дослідженням науковці довели доцільність і ефективність запровадження формувального оцінювання з перших ланок провадження освіти.

2. Для оцінювання рівня сформованості в учнів компетентностей і їх складників доцільно застосовувати *комплексні технології оцінювання* компетентностей, з-поміж яких вирізняють *тестові технології*. Разом із тим, у низці праць акцентується увага на необхідності правильного добору тестових завдань відповідно до мети оцінювання (оцінюваного компоненту компетентності): науковці доводять, що різні форми тестових завдань, навіть за умови стовбурової еквівалентності (за змістом), характеризуються різними рівнями операційно-діяльнісної й когнітивної складності [1; 2]. Відповідно, добір форми тестових завдань має ґрунтуватися на завданнях оцінювання (з урахуванням оцінюваних структурних компонентів визначеної компетентності – наприклад, декларативних чи процедурних знань). Ці положення стосуються диференціації тестових завдань не лише на закриті й відкриті, а й розрізнення їх за призначенням (вимірювання певних когніцій) на різні типи завдань однієї форми (наприклад, закриті завдання з вибором однієї правильної відповіді з множини запропонованих можуть бути ускладнені необхідністю читання певного тексту й виконання відповідних дій для вирішення поставленого завдання, що дає змогу оцінити не лише знання теоретичного матеріалу, а й уміння застосовувати його).

3. Урахування багатоскладової структури компетентності, що оцінюється, уможливлюють сценарні тести (дають можливість занурити учнів у штучно створену проблемну ситуацію, для розв'язання завдань в якій необхідно застосувати різні компоненти компетентності) [3] та інтегративні тести (завдання в яких за змістом і структурою взаємопов'язані та взаємозалежні, що дає змогу оцінити частково сформовані знання учнів, їхні загальнопредметні вміння з урахуванням особистісних особливостей і здібностей здобувачів освіти) [5].

Отже, основними тенденціями досліджень, спрямованих на пошук надійних, валідних і достовірних методів оцінювання компетентностей здобувачів загальної середньої освіти, є: 1) теоретико-методичне обґрунтування формувального оцінювання учнів; 2) аналіз придатності різних форм тестових завдань для оцінювання рівня сформованості відповідних структурних компонентів певної компетентності учнів; 3) розроблення комплексних (сценарних, інтегративних) тестів для оцінювання учнівських компетентностей як багатоскладової структури.

Ключові слова: методи оцінювання, компетентність, формувальне оцінювання, тестові технології.

Список використаних джерел

1. Martinez M. E. Cognition and the question of test item format. *Educational Psychologist.* 1999. Vol.34, Issue 4 P. 207-218. DOI: 10.1207/s15326985ep3404_2

2. Melovitz Vasan Ch. A., DeFouw D. O., Holland B. K., Vasan N. S. Analysis of testing with multiple choice versus open-ended questions: Outcome-based observations in an anatomy course. *Anat Sci Educ.* 2018. Vol. 11, Issue 3. P. 254-261. DOI: 10.1002/ase.1739.

3. Sabatini J., O'Reilly T., Halderman L., Bruce K. Integrating Scenario-Based and Component Reading Skill Measures to Understand the Reading Behavior of Struggling Readers. *Learning Disabilities: Research & Practice.* 2014, No 29 (1). DOI: 10.1111/ldrp.12028.

4. Santos L., Pinto J. Is assessment for learning possible in early school years? *Procedia - Social and Behavioral Sciences.* 2011. Vol. 12. P. 283-289. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.02.037

5. Slepkov A. D., Shiell R.C. Comparison of integrated testlet and constructed-response question formats. *PHYSICAL REVIEW.* 2014. No 10. DOI: 10.1103/PhysRevSTPER.10.020120.